

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 491/2018-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., Mlynská 31, Košice, zastúpenej advokátskou kanceláriou KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s. r. o., Dunajská 32, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloš Kvasňovský, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cob 96/2016 z 30. marca 2017, za účasti Krajského súdu v Košiciach takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cob 96/2016 z 30. marca 2017 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cob 96/2016 z 30. marca 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 585,76 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiatšesť centov), ktoré jej j e Krajský súd v Košiciach p o v i n n ý zaplatiť na účet advokátskej kancelárie KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s. r. o., Dunajská 32, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s., Mlynská 31, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s. r. o., Dunajská 32, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloš Kvasňovský, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 30 Cb 82/2015 z 24. februára 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob 96/2016 z 30. marca 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 63/2017 z 23. marca 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 30 Cb 82/2015 v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa obchodná spoločnosť KOMES PLUS, s. r. o. (ďalej aj „žalobkyňa“ alebo „výrobca elektriny s právom na podporu“), domáhala zaplata sumy 615,45 €

s úrokom z omeškania z titulu podpory elektriny vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie (doplatku) v zmysle § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2018 (ďalej len „zákon o OZE“). Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobkyni priznal sumu 615,45 € s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 615,45 € od 11. marca 2015 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Priznal jej zároveň náhradu trov konania v sume 36,50 € z titulu zaplateného súdneho poplatku a v sume 231,73 € z titulu trov právneho zastúpenia.

Na základe odvolania podaného sťažovateľkou bol napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správny napadnutým rozsudkom krajského súdu. O dovolaní sťažovateľky proti napadnutému rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol ako procesne neprípustné v súlade s § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

Predmetom konaní vedených všeobecnými súdmi bolo primárne rozhodovanie o otázke, či si výrobca elektriny s právom na podporu splnil riadne a včas oznamovaciu povinnosť voči sťažovateľke podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE (ďalej aj „lehota na splnenie oznamovacej povinnosti“), pričom so zodpovedaním tejto otázky súvisel vznik, resp. zánik nároku výrobcu elektriny na vyplatenie podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie. Ustanovenie v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE ukladá výrobcovi elektriny s právom na podporu povinnosť oznámiť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) a sťažovateľke ako prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona o OZE vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny vždy k 15. augustu nasledujúceho kalendárneho roka.

Sťažovateľka argumentuje, že okresný súd vychádzal pri rozhodovaní zo subsidiárnej aplikácie zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) na konanie podľa zákona o OZE, čo založil len na strohom odkaze na stanovisko ÚRSO, pričom v tejto súvislosti sa priklonil k názoru

žalobkyne o tom, že lehota na splnenie oznamovacej povinnosti je v takýchto veciach lehotou procesno-právnou.

Podľa názoru sťažovateľky v predmetnej veci je lehota na splnenie oznamovacej povinnosti hmotno-právnou lehotou, keďže je obsiahnutá v norme hmotného práva a upravuje práva a povinnosti medzi dvomi súkromnoprávnymi subjektmi. Sťažovateľka namieta, že krajský súd sa vôbec nezaoberal skutočnosťami rozhodujúcimi pre určenie povahy spornej lehoty, a síce vôbec sa nezaoberal povahou predmetnej právnej normy, ako ani otázkou povahy samotného vzťahu medzi žalobkyňou a sťažovateľkou. Sťažovateľka považuje napadnutý rozsudok krajského súdu v dôsledku ústavne nekonformnej interpretácie aplikovaného ustanovenia zákona o OZE za jednostranný, arbitrárny a neodôvodnený.

Sťažovateľka tvrdí, že žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k svojmu tvrdeniu, že oznamovaciu povinnosť voči nej si splnil oznámením z 12. augusta 2014 podaným na poštovú prepravu 15. augusta 2014, ktoré jej bolo doručené 18. augusta 2014. V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že v relevantnom súdnom spise sa nenachádzal žiaden dokument preukazujúci splnenie oznamovacej povinnosti žalobkyňou, resp. odoslanie tohto dokumentu či jeho doručenie sťažovateľke. Vo veci konajúce všeobecné súdy tak konali podľa sťažovateľky na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, pričom priklonením sa k názoru o procesno-právnej povahe lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti priznali žalobkyni nárok na podporu.

Z hľadiska namietaného porušenia práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí s názorom krajského súdu vyplývajúcim z tohto rozhodnutia, podľa ktorého procesno-právny charakter spornej lehoty je daný v dôsledku subsidiárnej aplikácie Správneho poriadku na predmetnú vec. Sťažovateľka argumentuje, že tento názor vo veci konajúcich všeobecných súdov je nesprávny, keďže Správny poriadok by sa na vzťah medzi sťažovateľkou a žalobkyňou mohol vzťahovať len za predpokladu, že sťažovateľka má postavenie správneho orgánu. S odkazom na judikatúru najvyššieho súdu (konanie vedené najvyšším súdom pod sp. zn.

10 Sžo 149/2015) a krajských súdov (konania vedené Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 20 S 71/2015, sp. zn. 20 S 72/2015, sp. zn. 20 S 87/2015 a sp. zn. 20 S 105/2015 a konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 7 S 87/2015) sťažovateľka zdôrazňuje, že otázka postavenia prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy už bola v judikatúre všeobecných súdov vyriešená so záverom, že prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy nie je správnym orgánom.

Okrem uvedeného sťažovateľka zdôrazňuje, že plnenie povinnosti výrobcom elektriny v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE ani prípadný vznik ustanovením § 4 ods. 3 zákona o OZE predpokladaného následku v podobe dočasnej straty možnosti reálneho nadobudnutia podpory výrobcom elektriny neprebíha v rámci správneho konania.

Hmotno-právny charakter noriem zákona o OZE, ktoré upravujú práva a povinnosti výrobcov elektriny, podľa sťažovateľky odôvodňuje nemožnosť aplikácie Správneho poriadku ako rýdzo procesno-právneho predpisu pri posudzovaní včasnosti splnenia povinnosti a uplatnenia nároku výrobcom elektriny v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE. Sťažovateľka ďalej zdôrazňuje, že nemožnosť uplatnenia si podpory zo strany výrobcu elektriny nastáva priamo *ex lege*, a nie v dôsledku rozhodnutia správneho orgánu alebo sťažovateľky ako prevádzkovateľky regionálnej distribučnej sústavy. Okrem toho správne konanie si nevyhnutne vyžaduje aj svoje zavŕšenie v podobe vydania individuálneho správneho aktu, ktorý však pri uplatnení nároku výrobcom elektriny podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE chýba (nebol vydaný).

Na podporu záveru o zániku práva na úspešné uplatnenie si nároku výrobcu elektriny na podporu vo forme doplatku na najbližší kalendárny rok v dôsledku nesplnenia si povinností ustanovených v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE *ex lege* sťažovateľka poukazuje na príkladnú analogickú úpravu obsiahnutú v „reštitučnom zákone“ a v „zákone o zmiernení majetkových krívd cirkvám“.

Za ústavne neudržateľnú sťažovateľka považuje rovnako tú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej odvolací súd svoj záver o procesno-právnom

charaktere spornej lehoty založil na stanovisku ÚRSO, v zmysle ktorého sa povinnosť výrobcu elektriny podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE spravuje procesno-právnou lehotou. V tejto súvislosti sťažovateľka argumentuje, že ÚRSO nie je oprávnený žiadnym spôsobom nad rámec ustanoveným zákonom zasahovať do právneho vzťahu medzi prevádzkovateľom distribučnej sústavy a výrobcami elektriny a do plnenia povinností uvedených subjektov s tým súvisiacich. Okrem toho bola podľa sťažovateľky zo strany všeobecného súdu priznaná všeobecná záväznosť výkladu zákona o OZE [ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE, pozn.] ÚRSO ako orgánom štátnej správy s pôsobnosťou na úseku regulácie sieťových odvetví, a to aj napriek tomu, že tomuto orgánu kompetencia podávať výklad všeobecne záväzných právnych noriem nepatrila a nepatrí.

Podľa sťažovateľky z napadnutého rozsudku krajského súdu nevyplýva, akými úvahami sa krajský súd riadil, keď sa stotožnil s názorom ÚRSO, že predmetná lehota je procesno-právna, pričom sa nevysporiadal ani s povahou aplikovanej právnej normy, ako ani s povahou posudzovaného právneho úkonu žalobkyne a povahou vzťahu strán sporu, t. j. povahou vzťahu medzi ňou a žalobkyňou.

Sťažovateľka zastáva názor, že vzájomný vzťah medzi ňou a žalobkyňou je súkromnoprávny a týka sa plnenia hmotno-právnych povinností (oznamovacia povinnosť), pričom ich nedodržanie sa prejavuje následkami vo sfére hmotného práva (vznik, resp. zánik nároku na reálne nadobudnutie podpory). Z uvedeného dôvodu aj sporná lehota obsiahnutá v takejto hmotno-právnej norme musí mať podľa sťažovateľky povahu hmotno-právnu.

Vychádzajúc z uvedenej argumentácie, sťažovateľka uzatvára, že lehota obsiahnutá v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE je lehotou hmotnoprávnou, a preto zostáva zachovaná, ak je adresátovi oznámenie o uplatnení si podpory a jej rozsahu v ustanovenej lehote aj reálne doručené. Podľa sťažovateľky nie je možné, aby sa jednostranný adresný právny úkon stal právne perfektným a nadobudol zákonom predpokladané účinky pred jeho doručením adresátovi.

V tejto súvislosti sťažovateľka ďalej argumentuje, že pre súkromnoprávne vzťahy medzi dvoma súkromnými subjektmi je charakteristické plynutie hmotnoprávnych lehôt pre uskutočňovanie jednostranných, resp. dvojstranných adresných právnych úkonov (práva zo zodpovednosti za vady, práva na náhradu škody, právo spätnej kúpy, predkupné právo a pod.). Zdôrazňuje ďalej, že všeobecnou požiadavkou toho, aby bolo v hmotnom práve možné určitú písomnosť považovať za doručeníu, je, aby adresát mal objektívnu možnosť sa s ňou oboznámiť, pričom ak je obsahom zásielky právny úkon, potom sa zásielka považuje za doručeníu najmä jej prevzatím, ale aj vtedy, ak jej adresát bude mať objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle v nej vyjadrenej.

Odvolací súd včasnosť splnenia povinnosti výrobcu elektriny podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE a odôvodnenosť ním uplatneného nároku na podporu v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 písm. b) zákona o OZE vyargumentoval „neurčitou formuláciou“ spornej lehoty. Odvolací súd pritom uviedol, že *„ak nie je termín určený presne a jasne, musí sa vychádzať z predpokladu, že podanie bolo urobené v lehote, t. j. v prospech výrobcu“*.

Výklad, ktorý odvolací súd uplatnil, sa podľa sťažovateľky môže uplatniť len v rámci interpretačných nejasností noriem verejného práva na účel zabezpečenia ochrany dotknutých subjektov pred konaním orgánov verejnej moci. Sťažovateľka však nemá postavenie orgánu verejnej moci, keďže je vo vzťahu k žalobkyni rovnocenným subjektom súkromného práva.

Pri identifikácii právnej povahy posudzovaného právneho úkonu sťažovateľka zdôrazňuje, že uplatnenie si podpory v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona o OZE je jednostranným úkonom výrobcu elektriny voči prevádzkovateľovi distribučnej sústavy (primárne) a voči ÚRSO (sekundárne), ktorý je nevyhnutným predpokladom na to, aby *„výrobca priznané právo na podporu reálne zhmotnil a premietol do reálneho nadobudnutia podpory“*.

Nesplnenie si oznamovacej povinnosti a márne uplynutie spornej lehoty podľa sťažovateľky spôsobujú ako následok stratu možnosti výrobcu elektriny reálne nadobudnúť podporu v dotknutom kalendárnom roku v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona o OZE, ako aj zánik povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy poskytnúť výrobcovi podporu vo forme doplatku v zmysle § 3 ods. 1 písm. c) zákona o OZE pre príslušný kalendárny rok, ako aj zánik povinnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy odoberať od výrobcu elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie za cenu elektriny na straty v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) zákona o OZE v dotknutom kalendárnom roku.

Keďže zákonom predpokladaný následok márneho uplynutia spornej lehoty nastáva priamo zo zákona (*ex lege*), uplatnenie podpory je nepochybne jednostranným a adresovaným právnym úkonom, pričom pre jednostranné a adresované právne úkony platí, že pôsobia od doby, keď dôjdu do dispozičnej sféry osoby, ktorej sú adresované. Preto bol pre uplatnenie podpory v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE rozhodujúci moment doručenia prejavu vôle žalobkyne sťažovateľke.

Sťažovateľka ďalej akcentuje, že krajský súd sa nezaoberal ani právnou povahou predmetnej právnej normy, pričom v spornom zákonom ustanovení zakotvená povinnosť výrobcu elektriny má podľa jej názoru vplyv na existenciu nároku na uplatnenie práva, t. j. spôsobuje právne následky v oblasti hmotného práva (a nie procesného), a to vo sfére samotného výrobcu elektriny, ako aj vo sfére prevádzkovateľa distribučnej sústavy, prípadne tretieho subjektu, prostredníctvom ktorého prevádzkovateľ distribučnej sústavy realizuje splnenie niektorých svojich zákonom ustanovených povinností.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu sťažovateľka považuje za arbitrárne a nedostatočné, keďže sa v ňom odvolací súd *„dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal so spornými bodmi medzi účastníkmi konania a námietkami, ktoré uplatnil sťažovateľ, týkajúcimi sa neoprávnenosti výrobcom uplatneného nároku na podporu v roku 2015, ani neuviedol, z akých dôvodov ich považoval za nedôvodné resp. právne irelevantné“*.

Vychádzajúc z už popísanej sťažnostnej argumentácie, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnuté rozhodnutia v jej veci konajúcich všeobecných súdov zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom povinnosť zaplatiť trovy konania uloží krajskému súdu.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením sp. zn. IV. ÚS 491/2018 z 13. septembra 2018 ju v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti odmietol.

Po prijatí časti sťažnosti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda krajského súdu v prípise č. 1 SprV/1010/2018 z 18. októbra 2018 k argumentácii sťažovateľky v podstatnom zdôraznil, že v okolnostiach prejednávanej veci si výrobca elektriny s právom na podporu, postupujúc podľa *«usmernenia ÚRSO, svoju povinnosť splnil tým, že dňa 15. augusta 2014 odovzdal oznámenie na prepravu poštovému doručovateľovi. Podľa názoru odvolacieho súdu termín „k 15. augustu“ pripúšťa rôzny výklad a v danom prípade nejde o lehotu, ale uvedenie termínu, ku ktorému sa vzťahuje žiadané oznámenie. Podľa ustálenej súdnej praxe (teda aj podľa stanovísk ÚS SR), ak zákonné ustanovenie pripúšťa dvojaký výklad, treba ho vykladať v prospech toho, ktorá má povinnosť plniť. V danom prípade žalobca postupoval podľa usmernenia ÚRSO a svoju povinnosť oznámiť potrebné údaje k 15. augustu na nasledujúci rok, splnil tým, že podal toto oznámenie na prepravu v ten istý deň.»*. Predseda krajského súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Vzhľadom na skutočnosť, že rozhodnutím ústavného súdu o sťažnosti môže byť dotknutá strana konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 3 Cob 96/2016, ústavný súd

vyzval v zmysle § 51 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) obchodnú spoločnosť KOMES PLUS, s. r. o., Rozhanovce, vystupujúcu v predmetnom konaní v postavení žalobkyne na vyjadrenie k sťažnosti.

Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 5. novembra 2018 právny zástupca žalobkyne k sťažnosti predovšetkým uviedol, že považuje odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu za dostatočné a presvedčivé.

K námietke sťažovateľky týkajúcej sa odkazu na stanovisko ÚRSO žalobkyňa uviedla, že konala v dobrej viere, ak sa riadila stanoviskom ÚRSO, pričom nepredpokladala, že *„že žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bude posudzovať túto lehotu iným spôsobom ako orgán verejnej správy, ktorý vykonáva svoje poslanie na základe zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a to prostredníctvom určovania cien a podmienok ich uplatňovania v sieťových odvetviach a podmienok vykonávania regulovaných činností. V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že princíp ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere je základným princípom súkromného práva. Rovnaká povinnosť výrobcu elektriny z obnoviteľných zdrojov vyplývajúca z rovnakej právnej úpravy oznámiť tie isté skutočnosti ÚRSO a tie isté skutočnosti aj sťažovateľovi ako prevádzkovateľovi, regionálnej distribučnej sústavy nemôže byť plnená a posudzovaná inak voči ÚRSO a inak voči sťažovateľovi. Rozdielne nemôžu byť posudzované ani otázky rozhodujúce pre začiatok a koniec plynutia tejto lehoty. Tvrdenie, že ide o dva samostatné navzájom nezávislé právne vzťahy nemôže znamenať, že v prípade, ak bolo oznámenie adresované ÚRSO odovzdané na poštovú prepravu 15. 8. 2014 vo vzťahu k ÚRSO je lehota zachovaná a ak bolo rovnaké oznámenie adresované sťažovateľovi odovzdané na poštovú prepravu rovnako 15. 8. 2014 vo vzťahu k sťažovateľovi táto lehota zachovaná nie je. Takýto výklad by bol v rozpore s princípmi právnej istoty, právneho štátu i elementárnej logiky.“*

Žalobkyňa ďalej argumentuje, že zodpovedný prístup k povinnostiam si vyžadoval, aby sťažovateľka informovala výrobcov elektriny z OZE o inom spôsobe plnenia oznamovacej povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE „ako vo vzťahu k ÚRSO, keďže sťažovateľovi musel byť spôsob výkladu a plnenia tejto lehoty ÚRSO-m známy“.

Vo svojom vyjadrení žalobkyňa ďalej uvádza, že rozhodnutím ÚRSO č. 0013/2014/E-PP zo 14. júla 2014 bol schválený prevádzkový poriadok pre sťažovateľku podľa § 13 ods. 2 písm. a) zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov, pričom podľa *«bodu 6.1.1. Prevádzkového poriadku výrobcu elektriny, ktorý si chce uplatniť právo na doplatok v súlade so zákonom č. 309/2009 Z. z., uplatňuje svoje právo na podporu spolu s uvedením obdobia na ktoré si právo na podporu uplatňuje podaním oznámenia o uplatnení podpory vo forme doplatku. Z formulácie „podaním“ nie je vôbec jednoznačne zrejmé, čo sa týmto úkonom má rozumieť, či doručenie, či napr. podanie na poštu. Poukazujeme v tejto súvislosti aj na bod 6.1.3. prevádzkového poriadku sťažovateľa, z ktorého vyplýva povinnosť sťažovateľa ako prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy do 15 dní od registrácie oznámenia vyzvať výrobcu elektriny na doplnenie potrebných informácií. Do 15 dní od odoslania oznámenia o uplatnení podpory vo forme doplatku, žalobca žiadnu výzvu neobdržal.»*

Podľa žalobkyne je vzniknutá situácia dôsledkom nečinnosti sťažovateľky, ktorá neupozornila žalobkyňu, že nemá údaje o uplatnení podpory a predpokladanom množstve vyrobenej elektriny k dispozícii a mieni posudzovať koniec lehoty na splnenie povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE inak ako ÚRSO.

Tvrdenie sťažovateľky o tom, že spisová dokumentácia neobsahuje *„žaden dokument preukazujúci splnenie oznamovacej povinnosti žalobcom, odoslanie predmetného dokumentu sťažovateľovi a jeho reálne doručenie sťažovateľovi“*, považuje žalobkyňa za zavádzajúci. Okrem toho žalobkyňa argumentuje, že *„až do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania sťažovateľ nikdy v predmetnom konaní nenamietal, že by predmetná zásielka podaná na poštovú prepravu 15. 8. 2014 nemala obsahovať skutočnosti rozhodujúce pre splnenie povinnosti žalobcu“*.

Žalobkyňa v prílohe k vyjadreniu predložila rozhodnutia všeobecných súdov, z ktorých podľa jej názoru vyplýva potvrdenie správnosti názoru „k výkladu lehoty podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore“.

K argumentácii sťažovateľky o analógii, ktorá má podporiť záver o hmotno-právnej povahe prekluzívnej lehoty, žalobkyňa zdôrazňuje, že nie je na mieste, keďže uvádzané právne predpisy nepoužívajú formuláciu zhodnú s tou, ktorá je obsiahnutá v predmetnom ustanovení zákona o OZE, pričom ani koncepcia „podpory v zákone o podpore nie je s týmito predpismi ani len porovnateľná“.

V konkrétnostiach žalobkyňa argumentuje:

«V prípade práva na podporu ÚRSO ako orgán verejnej moci najprv autoritatívne rozhodol o tom, že elektrina vyrobená v konkrétnej fotovoltickej elektrárni žalobcu pochádza z obnoviteľných zdrojov a o výške jednotlivých zložiek cien elektriny - foriem podpory a až následne došlo k uzatvoreniu Zmluvy o dodávke elektriny medzi subjektmi verejného práva podľa Obchodného zákonníka. V prípade reštitučných predpisov (napr. podľa § 5 zákona č. 282/1993 Z. z.) lehota na vydanie veci oprávnenej osoby na vydanie veci začala plynúť odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona a ak v stanovenej lehote nedošlo k uzatvoreniu dohody o vydaní veci, oprávnená osoba mala právo podať žalobu na súde. Sťažovateľ, prehliadajúc špecifiká práv na podporu podľa Zákona o podpore, neustále opomína tú skutočnosť, že o priznaní práva na podporu žalobcovi už bolo rozhodnuté právoplatnými rozhodnutiami a právo podľa reštitučných predpisov sa ešte len má priznať. Pokiaľ by malo právo na podporu zaniknúť ex lege tak, ako to tvrdí sťažovateľ, došlo by k zásahu do práv priznaných sťažovateľovi právoplatnými rozhodnutiami ÚRSO, ktoré doposiaľ neboli zrušené ani zmenené. Sťažovateľ účelovo oddeľuje teoretické posudzovanie lehoty, od znenia ustanovenia § 4 ods. 2 písm. c), ktoré používa formuláciu „k 15. augustu“, keď tvrdí, že najprv je potrebné vyhodnotiť povahu samotnej právnej normy. Abstraktne posúdiť túto právnu normu bez poznania jazykového a logického obsahu ustanovenia v ktorom je táto norma vyjadrená nie je možné. Nie je pravdou, že rozhodujúcim pre uplatnenie podpory v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) Zákona o podpore je moment doručenia

oznámenia o uplatnení podpory obsahujúceho predpokladané množstva elektriny žalovanému. Skutočnosť, že sťažovateľ sa neoboznámil s obsahom zásielky podanej na poštovú prepravu do 15.8.2014 ale až o pár dní neskôr pre neho nepredstavovalo „žiadnu záťaž“, keď všetkými informáciami uvedenými v tejto zásielke už dávno disponoval.»

Žalobkyňa súhlasí s názorom, podľa ktorého má sťažovateľka postavenie subjektu súkromného práva bez právomoci vydávať individuálne správne akty, avšak práve z uvedeného dôvodu je sťažovateľka rovnako ako ostatní účastníci trhu s elektrinou povinná rešpektovať rozhodnutia a oznámenie ÚRSO. Zároveň žalobkyňa zdôrazňuje, že nemôže byť postihovaná za to, že konala v dobrej viere a riadila sa stanoviskom ÚRSO.

Na podklade uvedených skutočností žalobkyňa navrhuje, aby ústavný súd sťažnosť v časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, zamietol a priznal jej úradu trov konania.

Sťažovateľka v podaní doručenom ústavnému súdu 27. decembra 2018 v reakcii na stanoviská predsedu krajského súdu a žalobkyne zdôraznila, že argumentácia krajského súdu o tom, že formulácia „k 15. augustu“ vyjadruje dátum, a nie lehotu, nie je aplikovateľná v konaní pred ústavným súdom, keďže nebola aplikovaná v rámci konania pred krajským súdom, a nie je ani súčasťou odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu. Aj napriek uvedenému však sťažovateľka vyslovuje názor, podľa ktorého v prípade vnímania zákonnej formulácie „k 15. augustu“ ako dátumu, ku ktorému má byť stanovené predpokladané množstvo dodanej elektriny, „*bolo by nedôvodné, aby jedna skupina výrobcov, t. j. výrobcov uvedených do prevádzky pred termínom 15. augusta mala určený len termín, ku ktorému má byť stanovené predpokladané množstvo dodanej elektriny s možnosťou splnenia povinnosti kedykoľvek v priebehu kalendárneho roka, zatiaľ čo druhá skupina výrobcov, t. j. výrobcov uvedených do prevádzky po termíne 15. augusta, by mala presne stanovenú lehotu na splnenie rovnakej zákonnej povinnosti*“.

S odkazom na dôvodovú správu k zákonu o OZE sťažovateľka argumentuje, že „*vôľou zákonodarcu jednoznačne bolo stanoviť pre výrobcov termín, do ktorého majú byť*

povinnosti výrobcov plnené a nie len termín, ku ktorému má byť stanovené predpokladané množstvo dodanej elektriny“.

K námietke, podľa ktorej žalobkyňa konala v dobrej viere, sťažovateľka uvádza, že oznámenie ÚRSO bolo „na webovej stránke ÚRSO zverejnené až dňa 08. 12. 2014 (!) t. j. takmer štyri mesiace po dátume, do ktorého mala byť zo strany výrobcov povinnosť v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE plnená“.

K odkazom žalobkyne na individuálne správne akty vydávané ÚRSO v prospech žalobkyne sťažovateľka namieta, že „individuálny správny akt predstavuje zavŕšenie určitého procesu. t. j. určitého konania, a teda je jeho výsledkom, ktorým sa konanie končí. Nie je teda možné priznať relevanciu argumentácii o existencii určitého konania odkazom na iné už skončené konania zavŕšené individuálnymi správnymi aktmi.“.

Sťažovateľka v ďalšej časti poukazuje na rozdiel medzi právom na podporu a možnosťou na úspešné každoročné uplatnenie si existujúceho práva na podporu a reálne nadobudnutie podpory, ktorého úspešné uplatnenie si vyžaduje zo strany výrobcu elektriny preukázať dodržiavanie a riadne plnenie všetkých zákonom stanovených povinností výrobcu.

Podľa sťažovateľky «§ 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE stanovuje oznamovaciu povinnosť výrobcu „vždy k termínu 15. august na nasledujúci kalendárny rok“, z čoho je zrejmá povinnosť výrobcu plniť si oznamovaciu povinnosť každoročne vždy k 15. augustu príslušného kalendárneho roka, tzn. že predmetné ustanovenie si vyžaduje určitú pravidelnosť a každoročné opakované plnenie si oznamovacích povinností zo strany výrobcu. Nie je možné považovať akýkoľvek úkon výrobcu uskutočnený v predchádzajúcom období prevádzky zariadenia výrobcu za splnenie si povinností výrobcu v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE v roku 2014. ... skutočnosť, že o práve žalobcu na podporu bolo v minulosti právoplatne rozhodnuté, na ktoré poukazuje žalobca vo svojom vyjadrení, nemá žiadnu relevanciu...».

Odkaz žalobkyne na akékoľvek iné dokumenty obsahujúce prípadné údaje, ktoré sú predmetom oznámenia v súlade s § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE, považuje sťažovateľka za účelový, keďže oznamovaciu povinnosť je nevyhnutné plniť periodicky. V tomto kontexte sťažovateľka odkazuje na závery obsiahnuté v odôvodnení rozsudku okresného súdu vydaného vo veci vedenej pod sp. zn. 26 Cb 19/2016 a na potvrdenie správnosti názoru o periodicite oznamovacej povinnosti odkazuje na ďalšie rozhodnutia všeobecných súdov.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že povinnosť obsiahnutá v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE je obligatórna pre všetkých výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie s právom na podporu, pričom rovnako obligatónym je aj zákonom predpokladaný sankčný následok obsiahnutý v § 4 ods. 3 zákona o OZE.

K argumentácii žalobkyne, že povinnosť sťažovateľky uhrádzať podporu aj za rok 2015 vyplýva priamo zo zmluvy o dodávke elektriny, sťažovateľka zdôrazňuje, že *„oblasť energetiky je oblasťou, v ktorej v značnej miere vystupuje do popredia verejný záujem a s tým spojený verejnoprávny prvok, ktorý v značnej miere limituje zmluvnú voľnosť zmluvných strán v tejto oblasti... Zmluvný vzťah založený zmluvou o dodávke elektriny a plnenie práv a povinností z neho vyplývajúcich sa... nemôže uskutočňovať v rozpore s ustanoveniami zákona o OZE a ani tak, aby sa ustanovenia zákona o OZE respektíve ich zákonom sledovaný účel dojednaním strán sporu obchádzali.“*

Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 21. januára 2019 svoju argumentáciu rozšírila o závery obsiahnuté v rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 18 Cb 256/2017 z 9. novembra 2018, ktoré podľa jej názoru podporujú argumentáciu v prospech hmotno-právnej povahy lehoty obsiahnutej v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE.

Podaním doručeným ústavnému súdu 23. januára 2019 sťažovateľka oznámila, že súhlasí s rozhodnutím vo veci sťažnosti bez nariadenia pojednávania.

Keďže účastníci konania oznámili, že netrávajú na ústnom pojednávaní, a ústavný súd dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, boli splnené podmienky pre upustenie od ústneho pojednávania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a sťažnosť bola prejednaná a rozhodnutá na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 45 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom tento svoj návrh zakladá na dvoch zásadných námietkach. Ide o

a) námietku nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vo vzťahu k záveru o procesno-právnej lehote na splnenie oznamovacej povinnosti podľa zákona o OZE,

b) námietku nedostatočne zisteného skutkového stavu (ďalej aj „druhá námietka“).

V nadväznosti na námietky sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00,

I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím všeobecného súdu, ústavný súd považuje ďalej za potrebné poukázať v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou na obsahové zložky týchto práv.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo predovšetkým vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98), ale tiež v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy, ak by výrok rozhodnutia nebol v súlade s priebehom konania alebo ak by rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov a vylúčiť svojvôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru (I. ÚS 327/2010).

V právnom štáte by nemali vznikať pochybnosti, či sa sudca určitou otázkou (námietkou) vo svojom rozhodnutí (ne)zaoberal; odpoveď by mala byť zrejmalá a zreteľná z odôvodnenia jeho rozhodnutia (k tomu pozri aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci TORIJA v. Španielsko, č. 18390/91, bod 29). V žiadnom prípade totiž nemožno ignorovať argument, ktorý je pre výsledok daného konania úplne kľúčový.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

Ústavný súd sa sústredil na posúdenie, či sa krajský súd v napadnutom rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s otázkou právnej povahy lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti vyplývajúcej z § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE (hmotno-právna alebo procesno-právna lehota), ktorá má v posudzovanej veci primárny význam, keďže s odpoveďou na túto otázku bezprostredne súvisí vznik, resp. zánik nároku výrobcu elektriny s právom na podporu (žalobkyne) na získanie podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie v príslušnom kalendárnom roku.

V relevantnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu sa predovšetkým uvádza, že odvolací súd sa

«46. ... v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatuje správnosť dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP).

47. Základným a v podstate jediným problémom v tejto veci je posúdenie včasnosti doručenia oznámenia o uplatnení podpory žalovanému, pretože toto oznámenie žalobca podal na pošte 15. 8. 2014 a žalovanému bolo doručené až 16. 8. 2014.

48. Podľa § 4 ods. 2 zák. č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene niektorých zákonov, výrobca elektriny s právom na podporu je povinný oznámiť ÚRSO a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b/, c/ vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny, vždy k 15. augustu na nasledujúci rok.

49. Je nepochybné, že žalobca toto oznámenie podal na poštovú prepravu 15. 8. 2014 obom subjektom, t. j. ÚRSO i žalovanému.

50. ÚRSO publikoval svoje stanovisko, podľa ktorého táto povinnosť je splnená, ak výrobca elektriny doručí oznámenie o uplatnení a predpokladaného množstva elektriny najneskôr 15. augusta osobne do podateľne ÚRSO, elektronicky alebo faxom alebo najneskôr dňa 15. augusta oznámenie odovzdá na poštovú prepravu.

51. Podľa ustálenej súdnej praxe, ak nie je termín určený presne a jasne, musí sa vychádzať z predpokladu, že podanie bolo urobené v lehote, t. j. v prospech žalobcu.

52. V danom prípade zákonné znenie „k 15. augustu“ pripúšťa rôzny výklad, o čom svedčí aj tento spor.

53. Žalobca postupoval podľa usmernenia ÚRSO, ktoré je v súlade so súdnou praxou.

54. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie preto považoval podanie oznámenia žalovanému za podané v zákonom stanovenej lehote.

55. Odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá vtedy platnému ust. § 157 O. s. p., a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné.

56. Ostatné námietky žalovaného a jeho teoretické závery, sú z vyššie uvedeného dôvodu pre rozhodnutie v tejto veci právne bezvýznamné.

57. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti (t. j. okrem zamietajúcej) ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).».

Vzhľadom na to, že krajský súd, aplikujúc postup podľa § 387 ods. 2 CSP, sa v odôvodnení napadnutého rozsudku stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého

stupňa, ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, v ktorej sa uvádza:

«Obrana žalovaného v konaní nebola úspešná, ktorý tvrdil, že žalobca si nesplnil všetky povinnosti podľa z. č. 309/2009 Z. z. o podpore, nakoľko v konaní bola sporná otázka doručenia oznámenia o uplatnení podpory a množstve elektriny ÚRSO, resp. žalovanému, ktoré malo byť doručené alebo podané na poštovú prepravu v zákonom stanovenej lehote, t. j. k 15. augustu kalendárneho roka. Žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy neevidoval voči žalobcovi k predmetnému dátumu 15. augusta príslušného roka včasné splnenie si jeho povinnosti ako výrobcu v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore. Uvedená zásielka bola podaná na poštovú prepravu dňa 15. 8. 2014 sa dostala žalovanému do dispozičnej sféry až dňa 16. 8. 2014. V tejto veci súd má za to, že žalobca si túto povinnosť splnil, vychádzal aj zo stanoviska ÚRSO zverejneného na jeho webovom sídle (čl. v spise 20), k splneniu povinnosti podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore vyplýva, že pre splnenie tejto povinnosti je potrebné, aby bolo oznámenie o uplatnení podpory a množstve elektriny ÚRSO doručené alebo podané na poštovú prepravu v zákonom stanovenej lehote, t. j. k 15. augustu príslušného roka. Žalobca oznámenie o uplatnení podpory a množstve elektriny pre rok 2015 podal na poštovú prepravu dňa 15. 8. 2014. Pri posudzovaní tejto lehoty žalovaným namietanej ako hmotnoprávnej, súd vychádzal v prvom rade z ust. § 17 z. č. 309/2009 Z. z. o podpore, ktorý ustanovuje „na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak“, ktorý je procesnoprávnym predpisom a taktiež zo samotného zverejneného stanoviska ÚRSO, kde nie je možné vykladať „lehotu do 15. 8. kalendárneho roka“ uvedenú v zákone raz voči orgánu verejnej správy (ÚRSO) za procesnú lehotu, kde stačí dodržať túto lehotu podaním na poštovú prepravu aj v tento deň, a v druhom prípade voči subjektu súkromného práva (žalovanému), ktorý tvrdí a je toho názoru, že ide o hmotnoprávnu lehotu, ktorej nedodržaním zaniklo právo žalobcu na podporu.»

Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu z pohľadu záruk obsiahnutých v práve na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces k primárnej otázke povahy zákonom stanovenej lehoty na splnenie

oznamovacej povinnosti [§ 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE] neobstojí (a to ani v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu, pozn.).

Z citovaných častí odôvodnení obsiahnutých v napadnutom rozsudku okresného súdu (s ktorým sa krajský súd stotožnil) a napadnutom rozsudku krajského súdu vyplýva rovnaké posúdenie lehoty „k 15. augustu“ ako lehoty procesno-právnej, a to na podklade dvoch podstatných argumentov, a síce procesno-právneho charakteru predpisu, na ktorý odkazuje § 17 ods. 1 zákona o OZE, a výkladového stanoviska ÚRSO.

V odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovateľka namietala, (obdobne ako v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu), že vzťah medzi stranami sporu v predmetnej veci je výlučne súkromno-právny, čo vylučuje aplikáciu ustanovení Správneho poriadku, a ďalej aj to, že stanovisko ÚRSO nemá záväzný charakter (body 12 až 14 napadnutého rozsudku krajského súdu). V bode 15 napadnutého rozsudku krajského súdu sa nachádza ďalej argumentácia sťažovateľky, podľa ktorej je pre určenie právnej povahy spornej lehoty rozhodujúca aj samotná povaha právnej normy, ako aj jej vplyv na existenciu nároku na uplatnenie práva na podporu (vyvolanie následkov v oblasti hmotného práva).

Keďže predmetom konania pred všeobecnými súdmi boli nároky žalobkyne na vyplatenie podpory za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie, ústavný súd v ďalšom považuje za potrebné poukázať na závery vyslovené v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017, ktorým rozhodol o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky vo veci namietaného nesúladu § 4 ods. 3 zákona o OZE s ústavou a Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tak, že mu nevyhovelo. Závery obsiahnuté v označenom náleze majú zásadný význam aj pre formulovanie záverov vo veci sťažovateľky.

Ústavný súd v odôvodnení nálezu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017 zdôraznil, že zákon o OZE aj napriek tomu, že obsahuje viacero inštitútov verejnoprávnej povahy, upravuje aj vzájomné práva a povinnosti medzi subjektmi súkromného práva,

na ktoré nemožno hľadiť optikou verejného práva. K vzťahom súkromnoprávnej povahy ústavný súd priradil predovšetkým vzťahy medzi výrobcami energie z OZE a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav, ktoré sú vo svojej podstate regulované ustanovením § 4 ods. 3 zákona o OZE. S prihliadnutím na vnútornú konštrukciu nadväzujúcich ustanovení zákona o OZE ústavný súd vyvodil, že ustanovenia § 4 ods. 2 citovaného zákona vo svojej podstate predstavujú hypotézu právnej normy obsiahnutej v napadnutom ustanovení § 4 ods. 3 zákona o OZE, pričom povinnosti podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona majú výrobcovia elektriny primárne vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy ako subjektom súkromného práva. Na tom nič nemení skutočnosť, že povinnosť oznámiť skutočnosti, resp. informácie uvedené v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE majú výrobcovia elektriny z OZE nielen vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, ale aj vo vzťahu k ÚRSO. Cez prizmu súkromnoprávneho vzťahu výrobcu elektriny z OZE a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy je podľa záveru ústavného súdu z hľadiska aplikácie § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE podstatný vzťah medzi výrobcami elektriny a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav. Tento záver podľa ústavného súdu potvrdzuje predovšetkým skutočnosť, že práva podľa § 4 ods. 1 písm. b) a c) zákona o OZE (ktoré si uplatnila v konkrétnych okolnostiach prejednávanej veci aj žalobkyňa) si výrobcovia elektriny môžu uplatňovať vo vzťahu k prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, a nie ÚRSO, prípadne inému orgánu verejnej správy (m. m. PL. ÚS 50/2015).

Uvedomujúc si, že medzi výrobcami elektriny z OZE a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav môžu v súvislosti s plnením povinností vyplývajúcich z § 4 ods. 2 zákona o OZE, ktoré sú esenciálnym predpokladom uplatnenia ustanovenia § 4 ods. 3 OZE, vzniknúť právne spory súvisiace najmä s otázkou, či si výrobcovia elektriny splnili tieto povinnosti riadne (v zákonom požadovanom rozsahu a kvalite) a včas ústavný súd v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017 zdôraznil, že nie je potrebné a ani vhodné, aby arbitrom takýchto sporov subjektov súkromného práva bol zákonom ustanovený orgán verejnej správy. Ústavný súd v označenom náleze tiež zdôraznil, že súkromnoprávny vzťah medzi výrobcami elektriny z OZE a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav v súvislosti s uplatňovaním práva na podporu podľa § 4 ods. 1 písm. b)

a c) zákona o podpore OZE nie je oslabený, resp. spochybnený tým, že povinnosti pre výrobcov elektriny z OZE, splnenie ktorých je zákonným predpokladom na uplatnenie práva na podporu, sú ustanovené priamo zákonom. Zákonná úprava povinností výrobcov elektriny z OZE je totiž prejavom intervencie štátu, ktoré je v odvetví elektroenergetiky žiaduce (m. m. PL. ÚS 50/2015).

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska neudržateľný právny záver vyslovený v napadnutých rozhodnutiach okresného súdu a krajského súdu o procesno-právnom charaktere lehoty ustanovenej v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE vyvodený len z odkazu na použitie Správneho poriadku (obsiahnutého v § 17 ods., 1 zákona o OZE), t. j. právneho predpisu verejnoprávneho charakteru. Na tomto závere ústavného súdu nič nemôže zmeniť skutočnosť, že okresný súd a krajský súd opreli svoj záver aj o stanovisko ÚRSO, podľa ktorého má sporná lehota procesno-právny charakter.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu sú všeobecné sudy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012). Ústavný súd môže preto nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol celkom zjavne svojvoľný, prípadne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

Z citovaných častí napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu vyplýva, že sa v nich stotožnili so stanoviskom, resp. záverom ÚRSO o procesno-právnom charaktere spornej lehoty, avšak bez toho, aby tento záver sami odôvodnili. Týmto spôsobom sa okresný súd, ako aj krajský súd vzdali svojho postavenia orgánu verejnej moci, ktorý je povolaný zákony nielen aplikovať, ale ich aj (ústavne-konformným spôsobom) vykladať. Ústavný súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s tvrdením sťažovateľky, podľa ktorého ÚRSO nie je ako orgán štátnej správy s pôsobnosťou na úseku regulácie sieťových odvetví kompetentný podávať výklad všeobecne záväzných právnych noriem. Navyše, ÚRSO vo svojom stanovisku prezentuje len záver o tom, že lehota vyplývajúca z § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE je procesno-právna, avšak bez toho, aby zároveň uviedol, na

podklade akých dôvodov k tomuto záveru sám dospel. Za určitých okolností nepochybne možno záver všeobecného súdu založený na stotožnení sa s výkladom právnej normy podaným orgánom štátnej správy považovať za ústavne akceptovateľný. Táto možnosť však je v posudzovanej veci *a priori* vylúčená, keďže stanovisko ÚRSO (orgánu štátnej správy) k právnej povahe lehoty podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o OZE, z ktorého okresný súd a krajský súd vo veci sťažovateľky vychádzali, nie je vôbec odôvodnené.

Ústavný súd považuje v posudzovanej veci za podstatnú tiež skutočnosť, že záver vo veci sťažovateľky konajúcich všeobecných súdov k právnej povahe lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti opierajúci sa o § 17 ods. 1 zákona o OZE, podľa ktorého na konanie podľa zákona o OZE sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak, nereflektuje súkromno-právny charakter vzťahu medzi žalobkyňou ako výrobcom elektriny z OZE a sťažovateľkou ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 1 ods. 1 Správneho poriadku, podľa ktorého sa tento zákon vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

Keďže v predmetnej veci si žalobkyňa uplatňovala proti sťažovateľke ako súkromnému subjektu a nie orgánu verejnej správy (k tomu pozri aj závery obsiahnuté v náleze sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017) svoj nárok na poskytnutie podpory podľa zákona o OZE, nemožno považovať odkaz všeobecných súdov na procesno-právny predpis upravujúci konanie v oblasti verejnej správy z ústavného hľadiska za akceptovateľný.

Vychádzajúc z (podľa názoru ústavného súdu) nie celkom dostatočného odlišenia inštitútu zániku práva na podporu *ex lege* a inštitútu zániku nároku na poskytnutie podpory v zákone o OZE ústavný súd považoval za žiaduce uviesť aj ďalšie skutočnosti relevantné pre rozhodovanie o veci sťažovateľky.

V súlade s § 4 ods. 3 zákona o OZE výrobca elektriny s právom na podporu, ktorý nesplní povinnosti podľa odseku 2 (vrátane nesplnenia oznamovacej povinnosti, pozn.), si nemôže na elektrinu vyrobenú v danom zariadení na výrobu elektriny uplatniť právo podľa odseku 1 písm. b) a c) na nasledujúci kalendárny rok.

Podľa § 3 ods. 6 zákona o OZE podpora podľa odseku 1 písm. b), c) a d) sa vzťahuje na zariadenia výrobcu elektriny po dobu 15 rokov od času uvedenia zariadenia do prevádzky alebo od roku rekonštrukcie alebo modernizácie technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny. Podpora podľa odseku 1 písm. b) a d) sa vzťahuje na zariadenia výrobcu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 500 kW po celú dobu životnosti zariadenia výrobcu elektriny.

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 50/2015 ústavný súd k vzájomnému vzťahu § 4 ods. 3 a § 3 ods. 6 zákona o OZE v konaní sp. zn. PL. ÚS 50/2015 uviedol, že ustanovenia § 4 ods. 3 zákona o OZE nemajú bezprostrednú väzbu na § 3 ods. 6 prvú vetu zákona o OZE, podľa ktorej sa podpora podľa odseku 1 písm. b), c) a d) vzťahuje na zariadenia výrobcu elektriny po dobu 15 rokov od času uvedenia tohto zariadenia do prevádzky alebo od roku rekonštrukcie alebo modernizácie technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny. Právne účinky uplatnenia sankčného mechanizmu ustanoveného v § 4 ods. 3 zákona o podpore OZE z dôvodu nesplnenia povinností ustanovených v § 4 ods. 2 tohto zákona sa vzťahuje totiž len na príslušný kalendárny rok, pričom právo ustanovené v § 3 ods. 6 prvej vete zákona o OZE (v ďalších kalendárnych rokoch) tým nie je dotknuté. Z citovanej časti nálezu ústavného súdu vo vzťahu k uplatňovaniu sankčného mechanizmu za nesplnenie povinností podľa § 4 ods. 2 zákona o OZE vyplýva jednak periodicita oznamovacej povinnosti výrobcov elektriny z OZE, ako aj zrejma odlišnosť medzi právom na podporu a nárokom na podporu na príslušný kalendárny rok (nárokovateľným len po splnení zákonných povinností, pozn.).

Ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 50/2015 taktiež zdôraznil, že sankčný mechanizmus ustanovený v § 4 ods. 3 zákona o OZE spočívajúci v nemožnosti výrobcov elektriny uplatniť si právo na podporu treba odlíšiť od mechanizmu vyvolávajúceho zánik

práva na podporu, ktorý je špecificky upravený v § 3b ods. 2, 3 a 5 zákona o OZE; ide o mechanizmus, ktorý sa uplatní *ex lege* za predpokladu splnenia tam ustanovených podmienok a výrobcovi elektriny bráni v ďalšom uplatňovaní podpory podľa príslušných ustanovení zákona o podpore OZE.

Dôsledné odlišenie inštitútov zániku práva na podporu a zániku nároku na poskytnutie podpory na príslušný kalendárny rok je podľa názoru ústavného súdu dôležité z hľadiska posúdenia ďalšej okolnosti majúcej podstatný vplyv na záver všeobecného súdu k povahe lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti podľa zákona o OZE, a síce predmetu konania, resp. povahy nároku, ktorý si žalobkyňa ako výrobca elektriny s právom na podporu uplatnila. Pokiaľ totiž prevádzkovateľ distribučnej sústavy pristúpi k uplatneniu sankčného mechanizmu podľa § 4 ods. 3 zákona o OZE, tak výrobcovi elektriny s právom na podporu neumožní úspešne si uplatniť nárok na poskytnutie podpory podľa § 4 ods. 1 písm. c) zákona o OZE na nasledujúci rok, pričom zároveň výrobcu elektriny s právom na podporu *de facto* „zbaví“ nároku na podporu na príslušný kalendárny rok, ale bez toho, aby to malo vplyv aj na existenciu samotného práva na podporu.

Skutočnosti namietané v odvolaní sťažovateľky proti napadnutému rozsudku okresného súdu týkajúce sa povahy právnej normy a jej vplyvu na existenciu uplatňovaného nároku, ako aj povahy jej vzťahu k žalobkyni boli kľúčové pre rozhodnutie krajského súdu, ktorého úlohou bolo primárne zodpovedať otázku právnej povahy (charakteru) lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti. Krajský súd však na tieto skutočnosti v napadnutom rozsudku vôbec nereagoval, resp. ich ani inak do svojich záverov nepremietol, naopak konštatoval, že „53. *Ostatné námietky žalovaného a jeho teoretické závery, sú z vyššie uvedeného dôvodu pre rozhodnutie v tejto veci právne bezvýznamné.*“. Takýto záver ústavný súd považuje za svojvoľný, a preto z ústavného hľadiska neakceptovateľný a neudržateľný.

Na základe uvedeného ústavný súd (bez potreby zaujať meritórne závery aj k druhej námietke sťažovateľky súvisiacej s namietaným porušením jej v sťažnosti označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) dospel k záveru, že krajský súd napadnutým rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu (bod 1 výroku tohto nálezu).

Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo podľa záverov ústavného súdu k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku tohto nálezu]. V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný v právnych názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

III.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátskou kanceláriou KVASŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI s. r. o., Dunajská 32, Bratislava, v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľky vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie doručené ústavnému súdu 27. decembra 2018). Vzhľadom na skutočnosť, že vyjadrenia doručené ústavnému súdu 21. januára 2019 a 23. januára 2019 neobsahovali žiadnu novú argumentáciu, ktorou by sťažovateľka podporila záver o ústavnej neutržateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd úhradu trov konania za tieto úkony sťažovateľke nepriznal.

Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2017 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky vo výške 921 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 153,50 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 9,21 €).

Ústavný súd priznal úhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľke za 3 úkony právnej služby v roku 2018 v zmysle § 11 ods. 3 spolu v sume 460,50 €. Ústavný súd k tomu priznal režijné paušály v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 27,63 €. Celková suma úhrady trov konania predstavuje po jej zvýšení o daň z pridanej hodnoty, ktorej platiteľkou je právna zástupkyňa sťažovateľky, sumu 585,76 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2019